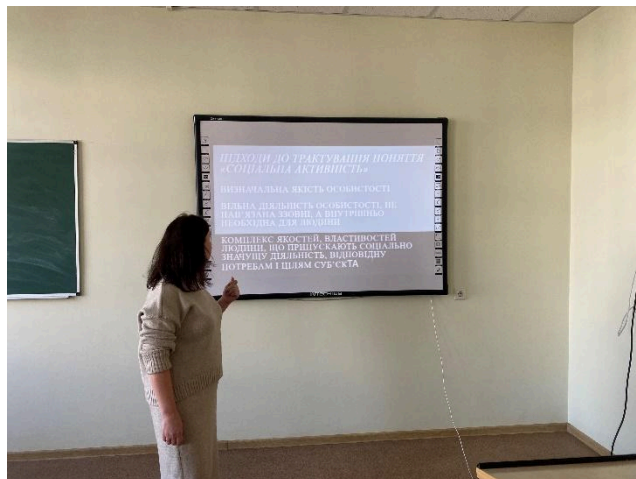

Методичний семінар

на тему «Формування соціальної активності особи студента в процесі навчання у ВНЗ»

(грудень 2022р.)

Доповідач: канд. псих. наук, асистент Барабашук Г.В.

В сучасній Україні проблема формування соціальної активності людини є актуальною, оскільки творча самореалізація особистості неможлива без її соціальної активності у важливих сферах життєдіяльності. Тим більше є актуальною тема формування соціальної активності молоді, особливо в процесі її навчання у ВНЗ, де вона одержує фахову підготовку до практичної діяльності.

Підходи до трактування поняття «соціальна активність»

- ✓ визначальна якість особистості
- ✓ вільна діяльність особистості, не нав'язана ззовні, а внутрішньо необхідна для людини
- ✓ комплекс якостей, властивостей людини, що припускають соціально значущу діяльність, відповідну потребам і цілям суб'єкта.

Вченими також наголошується, що при визначенні соціальної активності різних груп населення слід урахувувати, з одного боку, особливості носія цієї

активності, а з другого — конкретно-історичний характер її вияву. Відповідно, під соціальною активністю особистості студента слід розуміти такий комплекс якостей, властивостей молодшої людини, які базуються на її потребах та інтересах і виявляються у навчальній, науковій та суспільно-політичній діяльності, справляють позитивний вплив на навколишнє середовище й саму людину.

Структурна модель дослідження соціальної активності студентської молоді

1. Вивчення когнітивного (пізнавального) елемента. Особлива роль в одержанні студентами систематизованих суспільно-політичних знань належить суспільно-гуманітарним дисциплінам, які вони вивчають на різних курсах навчання. Студенти повинні знати, вміти і бажати здійснювати соціально значущу діяльність, тому й підготовка до неї є єдиним процесом формування знань, вмінь і бажань у кожного студента.

2. Вивчення елемента переконань у необхідності діяти на благо суспільства, інших людей і самого себе. Соціальні переконання особистості є тим духовним реактором, який генерує її соціальну активність, спрямованість мотивів, почуттів і дій, породжує непохитну впевненість у правильності своєї життєвої позиції.

3. Вивчення аксіологічного (ціннісного) елемента соціальної активності студентської молоді. Даний елемент показує ставлення студента до самого себе як до соціально активного суб'єкта, а також ставлення до своєї соціально значущої діяльності та діяльності інших людей як до соціальної цінності. З аксіологічним, ціннісним елементом пов'язаний стан активності самосвідомості, що зумовлює творчість суб'єкта, спрямовану на його саморозвиток.

4. Вивчення чуттєво-вольового і емоційно-чуттєвого елементів соціальної активності студентської молоді. Воля як свідоме і цілеспрямоване регулювання людиною своєї діяльності характеризує здібність студента володіти собою. Сила волі як усвідомлене прагнення та спонукання до дій залежить від багатьох чинників, важливим з яких є глибока переконливість особистості.

5. Вивчення мотиваційного елемента соціальної активності студентської молоді, що характеризує перш за все спрямованість соціальної активності. Аналіз мотивів студентів дає змогу виявити сформованість переконань у необхідності соціально значущих дій.

6. Вивчення поведінкового елемента соціальної активності студентської молоді. Формами практичного вияву соціальної активності студентів є здійснення конкретних дій, вчинків та їх суспільно значущий результат.

Дана структурна модель вивчення соціальної активності студентської молоді дає можливість цілеспрямовано впливати у процесі навчання та виховання на той чи інший структурний елемент і в цілому на формування соціальної активності студентської молоді.

Чинники формування соціальної активності студентської молоді

- об'єктивні чинники: такі обставини внутрішнього життя ВНЗ, під впливом якого соціально-економічні, науково-технічні та духовні умови, в яких перебуває студент, реалізуються у внутрішні детермінанти його поведінки та діяльності. По-перше, це вимоги суспільства до вищої школи з підготовки висококваліфікованих, всебічно розвинених фахівців; по-друге, це стан навчально-педагогічного, науково-дослідницького та духовного потенціалів ВНЗ і його вплив на формування особи студента;

- суб'єктивні - усвідомлена, цілеспрямована громадська та соціально-політична діяльність студентства як соціального шару в цілому, так і окремої особистості, а також здатність до активної діяльності, їх волю, моральний дух, організованість і переконання. Перш за все, це ступінь підготовленості студентів до сприйняття та засвоєння суспільно значущих моральних норм і ціннісних орієнтацій, прийнятих у суспільстві.

Напрями формування соціальної активності особи студента в процесі навчання у ВНЗ

1. Постійне вдосконалення навчально-виховного процесу у ВНЗ з підготування висококваліфікованих, всебічно розвинених фахівців з вищою освітою та духовно багаті особистості. Саме тут перш за все відбувається постійний вплив на всі компоненти духовного світу студентської молоді, їх волю, характер, емоції, мотиви, мислення. У цьому процесі цілеспрямовано розвивається їх світогляд, формується переконання, тобто все те, що сприяє становленню особистості та її соціальної активності.

2. Гуманізація та гуманітаризація вищої освіти, яка покликана формувати у майбутніх фахівців гуманітарну культуру та планетарне мислення, виховувати відповідне ставлення до навколишнього світу, суспільства та людини, сприяти подоланню технократизму у вирішенні сучасних питань. Стосовно вищої школи процес гуманізації освіти виявляється у створенні духовно-психологічних, матеріально-речових та організаційних умов для навчання і всебічного розвитку особи майбутнього фахівця.

Гуманітаризація у свою чергу передбачає передусім залучення тих, хто навчається, до досягнень світової та вітчизняної культури, знань про людину та її сутнісні потреби й інтереси. Досягається це перш за все введенням у навчальний процес спеціальних соціально-гуманітарних дисциплін культурологічного та загальноосвітнього циклів, крім традиційно існуючих. ВНЗ повинні також забезпечити формування політичної культури сучасної молоді, її реальної участі у формуванні політики і державному управлінні.

3. Опанування студентами гуманітарних цінностей світової і вітчизняної культури, розвиток, моральних, художніх, психологічних, естетичних якостей.

4. Вища освіта повинна забезпечити опанування студентами методів і методик соціального аналізу соціальних процесів у різних сферах життєдіяльності суспільства.

5. Втілення у викладання гуманітарних та соціально-економічних дисциплін до 20—25% від загального обсягу навчального часу, забезпечення їх професійної спрямованості на соціалізацію особистості.

6. Залучення їх до суспільно-політичної діяльності як постійні та тимчасові доручення. Такі доручення вони можуть одержувати від ректорату, факультету, навчальної групи і завдяки ним виробляють навички та вміння соціально-політичної роботи.